

Justitsministeriet

Dato: 17. september 2008

Dok.: RLI140035

Sagnr.: 2008-154-0145

Udkast til tale til ministeren til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål AK (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg torsdag den 18. september 2008, kl. 9.30

Samrådsspørgsmål AK:

”Ministeren bedes redegøre for, hvad hun har tænkt sig at gøre ved det stærkt stigende omfang af hatecrimes over for homoseksuelle bl.a. i Københavns Kommune, hvor der er registreret over 80 tilfælde de seneste 2 måneder, ministeren bedes herunder redegøre for,

- om ministeren vil gennemføre en landsdækkende undersøgelse, der registrerer problemets omfang og kortlægger eventuelle mønstre hos gerningsmændene, der kan understøtte en præventiv indsats,
- om ministeren vil sikre en fremadrettet registrering af anmeldelser af hatecrimes hos politi og myndigheder,
- om ministeren, sammen med de store kommuner, vil iværksætte beskyttelsesinitiativer i form af vagter i bl.a. Ørstedsparken i København og Mindeparken i Århus samt videoovervågning ved diskoteker for homoseksuelle, og
- om ministeren vil iværksætte en holdningskampagne rettet mod landets folkeskoler og ungdomsuddannelser.”

Svar:

[indledning]

1. Noget af det vigtigste i et åbent og frit samfund er jo, at alle bliver respekteret og behandlet lige – uanset ens etniske tilhørsforhold, tro, politiske overbevisning eller seksuelle orientering.

Hvis vi skal værne om vores grundlæggende demokratiske værdier, må vi derfor slå hårdt ned over for alle former for intolerance og diskrimination.

Og derfor vil jeg også gerne starte med at takke udvalget for at sætte fokus på den her form for såkaldte hate crimes, som tidligere måske ikke har været genstand for så stor opmærksomhed. Her spiller det måske ind, at vi som det første land i verden med registreret partnerskab er vant til at opfatte os selv som verdensmestre i frisind på det her område.

Men fuldstændig som når det drejer sig om race, religion eller politisk overbevisning, er det selvfølgelig helt uacceptabelt, hvis folk bliver udsat for chikane - eller endda overfald - blot fordi de tilfældigvis har en anden seksualitet end flertallet.

Og fuldstændig som politiet f.eks. har gjort det i forhold til den seneste tids politisk motiverede kriminalitet, skal alle faresignaler om intolerance og chikane tages meget alvorligt.

Danmark skal fortsat være et land, hvor man som homoseksuel ikke behøver at gå og trykke sig af angst for at blive generet – men hvor man frit kan stå ved sin identitet og seksualitet.

[Skærpet straf]

2. Som ved andre former for hate crimes, er det første boldværk selvfølgelig, at straffelovgivningen er indrettet på en måde, så overgreb, der er motiveret i fordomme om offerets seksualitet, sanktioneres særligt hårdt.

Det er også baggrunden for den strafsikringsbestemmelse, som i 2004 blev indsat i straffelovens § 81, nr. 6.

Efter denne bestemmelse skal det i almindelighed indgå som en skærpende omstændighed, hvis den strafbare handling har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende. Det gælder, uanset om det f.eks. er trusler, vold eller hærværk.

I forsommeren fik Retsudvalget oversendt Rigsadvokatens redegørelse for strafniveauet i sager om hate crimes, som er lavet på baggrund af indberetninger fra alle politikredse i 2007.

Rigsadvokatens redegørelse viser, at strafsikringsbestemmelsen er slået igennem i retspraksis, så der generelt udmåles strengere straffe end det sædvanlige strafniveau for samme slags kriminalitet.

Men Rigsadvokatens redegørelse illustrerer samtidig, at politiet i praksis ikke får kendskab til ret mange sager om hate crimes.

I 2007 havde politikredsene således kun i alt 10 sager om anvendelse af straffelovens § 81, nr. 6 – hvor domstolene i øvrigt i 2 af sagerne afviste, at forbrydelsen havde baggrund i offerets henholdsvis etniske oprindelse eller seksuelle orientering.

[Antallet af sager]

3. Billedet af, at det er i et meget begrænset antal sager, hvor politiet får kendskab til, at en forbrydelse har karakter af en hate crime, underbygges også af en høring, som Rigspolitiet har foretaget i alle landets politikredse for at belyse problemets omfang op til det her samråd.

Høringen viser, at politiet alene i yderst begrænset omfang har kendskab til forbrydelser rettet mod homoseksuelle på grund af deres seksuelle orientering.

Ud af de 12 politikredse er der således kun 2 kredse, der har fået kendskab til sager, hvor en forbrydelse har været begrundet i offerets seksuelle orientering.

Østjyllands Politi har kendskab til én enkelt sag, der blev anmeldt i 2007, og som vedrørte chikanøs adfærd.

Og Københavns Politi har kendskab til 2 voldssager fra 2007 – hvor gerningsmændene i øvrigt blev dømt – og foreløbig én voldssag fra i år, hvor gerningsmanden blev dømt, men hvor sagen er anket til Østre Landsret.

Rigspolitiet har supplerende oplyst, at der i 1. halvår af 2008 på landsplan er indgivet i alt 9 anmeldelser om overtrædelse af straffelovens § 266 b.

§ 266 b – der populært kaldes ”racismeparagraffen” – gør det under visse betingelser strafbart at true, forhåne eller nedværdige en gruppe af personer på grund af race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering.

Rigspolitiet er ikke umiddelbart i besiddelse af oplysninger om, hvor mange af disse sager der vedrører offerets seksuelle orientering. Men det samlede antal anmeldelser – som sagt 9 for alle slags overtrædelser af § 266 b – illustrerer under alle omstændigheder, at det er meget få sager, der kommer frem til politiet.

[Københavns Kommunes indberetningsordning]

4. Men det lille antal anmeldelser til politiet betyder jo langt fra, at problemet kan bagatelliseres.

Responsen på Københavns Kommunes internetundersøgelse tyder da også klart på, at der er grund til at holde øje med udviklingen på det her område.

For dem, der ikke kender undersøgelsen, kan jeg fortælle, at Københavns Kommune har oprettet en hjemmeside, hvor det er muligt anonymt at rapportere diskrimination.

Det fremgår af de første offentliggjorte tal, at der på 6 uger er rapporteret 125 episoder af diskrimination.

Heraf er halvdelen af hændelserne begået inden for de seneste 6 måneder – og den anden halvdel er foregået inden for det seneste år eller længere tilbage.

Ud af de 125 rapporter er der i alt 62 tilfælde, hvor seksuel orientering er anført som årsagen til diskriminationen.

Af disse 62 rapporterede hændelser vedrørende diskrimination på grund af seksuel orientering vedrører de 52 procent ”fysisk vold”, mens de 40 procent vedrører ”tilråb”.

Da der er tale om anonym selvrapporing, har tallene selvfølgelig ikke kunne valideres nærmere.

Og det er derfor heller ikke muligt at vurdere, hvor mange af de rapporterede tilfælde af diskrimination der dækker over et egentligt strafbart forhold.

Men særligt bemærkelsesværdigt er det i hvert fald, at der ifølge undersøgelsen kun er indgivet politianmeldelse i 3 procent af de rapporterede tilfælde af diskrimination på grund af seksuel orientering.

Og det afdækker jo et væsentligt problem. For hvis politiet slet ikke får noget at vide, er det jo unægteligt svært for dem at gøre noget ved gerningsmændene.

[Møde mellem Rigspolitiet og Landsforeningen for Bøsse og Lesbiske]

5. Uanset, at det formentlig ikke vil være alle de rapporterede episoder på Københavns Kommunes hjemmeside, der dækker over et strafbart forhold, så er der altså noget, der tyder på, at der foregår mere, end politiet får at vide.

Det synes jeg er et stort problem. For som sagt er det jo umuligt for politiet at strafforfølge hate crimes, hvis forbrydelserne ikke anmeldes.

Og det betyder jo i sidste ende, at gemingsmændene går fri, og at der er risiko for at de potentielle ofre begynder at dukke sig.

Samtidig har jeg også forståelse for, at det her er et følsomt problemfelt. Der er nok mange, som er tilbageholdende med at indvie andre – herunder politiet – i, at man er blevet ydmyget pga. nogle meget personlige forhold, som man måske ikke synes vedkommer andre. Og trods vores selvforståelse som et frigjort land, skal man som homoseksuel nok desværre stadig den dag i dag tackle en del tabuer og fordomme, som kan gøre det nemmere at holde lav profil frem for at tage konfrontationen.

Derfor er jeg også meget glad for, at Rigspolitiet har besluttet at tage initiativ til at holde et møde med Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske.

Det tror jeg er den rigtige måde at gribe tingene an på, så de centrale aktører kan drøfte den bedst mulige indsats over for de her problemer.

Og her gælder det jo ikke mindst om at sikre, at politiet rent faktisk bliver inddraget i de her sager – hvilket jo er den første forudsætning for, at der kan sættes en stopper for det.

[Registreringsordning?]

6. Der spørges i samrådsspørgsmålet til muligheden for en særlig registreringsordning hos politiet.

Som jeg har været inde på, sker der ikke i dag nogen særskilt registrering af sager om forbrydelser med baggrund i offerets seksuelle orientering. Men som illustreret af den høring, Rigspolitiet har foretaget i politikredsene, betyder det jo ikke, at man ikke allerede har et godt overblik over de få sager, der er.

Politikredsene følger jo i øvrigt udviklingen i voldskriminaliteten tæt og analyserer løbende på de udviklingstendenser, man ser. Derfor er kredsene i stand til hurtigt at identificere eventuelle væsentlige ændringer i kriminalitetsmønstret, så man kan tilpasse og målrette indsatsen.

Rigspolitiet har i den forbindelse understreget, at politikredsene i den sammenhæng selvfølgelig også er opmærksomme på udviklingen i relation til overgreb mod homoseksuelle.

Det er således Rigspolitiets vurdering, at der ikke på nuværende tidspunkt er det fornødne politifaglige grundlag for yderligere at lave en egentlig ny registreringsordning.

Det skal naturligvis også ses sammenhæng med, at en ressourcekrævende registreringsordning hos politiet ikke vil stå i rimeligt forhold til det lille antal sager. Det ville jo være en smule ”overkill” at sætte en stor forkromet ordning i værk – ikke mindst i disse for politiet så travle tider – for at registrere et encifret antal sager årligt.

7. Men jeg synes bestemt, at det er en god ide at prøve at komme mere til bunds i problemernes omfang og karakter.

Og til det formål tror jeg egentlig, at de løbende, landsdækkende offerundersøgelser er mere velegnede end en ren politiregistrering.

Og fra 1. januar 2008 indgår det faktisk i offerundersøgelserne, hvad ofrene oplevede som motivet for den vold, som de har været udsat for.

Det medtages derfor fra og med i år i de løbende offerundersøgelser, om motivet for en voldsepisode f.eks. har været offerets seksuelle orientering.

Offerundersøgelserne vil dermed på sigt kunne være med til at give et mere fuldstændig billede af problemets omfang, end en registreringsordning hos politiet nogensinde ville kunne.

Og offerundersøgelserne vil også fremover kunne give et mere validt billede af udviklingen i antallet af den her slags hate crimes.

I den forbindelse er det nok vigtigt at pointere, at det lige nu – hverken ud fra Rigsadvokatens, Rigspolitiets eller Københavns Kommunes tal – er muligt at sige noget som helst om, hvorvidt der er sket en reel stigning, eller om der bare er kommet større opmærksomhed på problemet.

[Vagter og videoovervågning?]

8. Som jeg har understreget flere gange, tager politiet indsatsen over for hate crimes meget alvorligt – det i øvrigt, uanset om det skyldes offerets etniske tilhørsforhold, tro, politiske overbevisning eller seksuelle orientering.

Særligt hvad angår indsatsen for at forebygge overfald på homoseksuelle har de to politikredse, der har haft sager de senere år – dvs. Østjylland og København – sat fokus på patruljeringen i bestemte geografiske risikoområder.

Af mange gode grunde – ikke mindst hensynet til et vist privatliv – kan jeg slet ikke se, hvordan spørgerens forslag om vagter i H. C. Ørstedsparken skulle være vejen frem. Umiddelbart har jeg meget svært ved at forestille mig, at de personer, der opsøger den her slags steder, har nogen som helst trang til at blive overvåget af et vagtværn.

Hvad angår diskotekerne, som spørgeren også er inde på, er der jo allerede i dag dørmænd – i øvrigt uanset hvem diskoteket så henvender sig til af kunder.

Med hensyn til forslaget om øget videoovervågning vil jeg henlede opmærksomheden på den ændring af tv-overvågningsloven, som blev gennemført i slutningen af 2007.

De nye regler betyder bl.a., at private erhvervsdrivende i vidt omfang har fået adgang til at foretage videoovervågning af egne indgange og facader med henblik på kriminalitetsbekæmpelse.

Inden for de rammer står det altså diskotekerne relativt frit at anvende tv-overvågning, hvis de ønsker det. Men her skal man jo så nok holde sig for øje, at det måske ikke vil være alle gæster på disse diskoteker, der vil opfatte øget tv-overvågning som et gode.

[Afslutning]

9. Som det gerne skulle være fremgået, tager politiet skam indsatsen over for hate crimes meget alvorligt. Og med straffeskærpselsbestemmelsen fra 2004 bliver der også slået hårdt ned på denne form for kriminalitet – når man vel at mærke hører om den.

For som sagt, kommer der kun et meget lille antal sager frem til politiet. Og dét er jo i sig selv et problem, hvis der skal gøres noget effektivt ved problemet. Derfor vil Rigspolitiet som nævnt nu drøfte med Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske, hvordan man griber det bedst muligt an.

Jeg er sikker på, at det er den helt rigtige vej frem!